

Meer democratie, meer betrokkenheid, meer solidariteit

algemene politieke beschouwing GroenLinks Zwolle voorjaar 2015

'De agenda van de straat op tafel in de raad,' meer aandacht voor het vak burgerschap in het onderwijs en een 'burgertoetsraad' van gelote inwoners die besluiten van de gekozen raad moet bekrachtigen. Zomaar drie voorbeelden van de voorstellen die de top-10 haalden van de D1000 vorige week in Apeldoorn. Een symbolische duizend betrokken burgers en politici bogen zich een dag lang over het noodzakelijke groot onderhoud aan onze lokale democratie.

'Meer democratie' is het eerste onderwerp dat ik namens GroenLinks aan de orde stel. Daarna komen we uiteraard te spreken over de plannen, de financiën en dus de bezuinigingen voor de komende jaren. Dat doe ik onder de noemers 'meer betrokkenheid' en 'meer solidariteit'.

10 I – MEER DEMOCRATIE

De raad is de hoeder van de lokale democratie – deze fundamentele functie van de gemeenteraad kwam pregnant naar voren in het betoog van Marije van den Berg tijdens het symposium ter voorbereiding op dit debat. "Vraag méér democratie!", zo vatte zij haar pleidooi kernachtig samen.

15 GroenLinks vat dat breed op. Meer democratie wil in onze ogen niet alleen zeggen: meer zeggenschap en meer invloed van mensen op álle dingen die hen aangaan, maar ook: meer mensen dan nu gaan meedenken, meepraten en meebeslissen. (*Meebeslissen*: dat is méér dan extra ruimte om te 'ritselen'.)

20 Dat betekent bijvoorbeeld dat we vormen moeten vinden om mensen te bereiken die niet vanzelfsprekend hun weg weten te vinden. Niet in de traditionele democratie en ook niet in de doe-democratie van initiatiefrijke mede-inwoners.

Toen deze raad een bijeenkomst hield in het wijkcentrum Holtenbroek, hoorden we andere geluiden dan als we een vergadering in de raadszaal hadden gehouden. Waarom zouden we in navolging van Lelystad geen gewoonte maken van zo'n 'buitenraad'? De ene keer een wandeling door een wijk, de andere keer een ontmoeting op een sportpark, een school, een zorginstelling...

25 Dat is wat we zelf kunnen doen. Aan de andere kant speelt zich in Zwolle ook de kanteling af en doen we steeds meer een beroep op het initiatief van actieve bewoners. Ook hier geldt dat we een democratische plicht hebben om te zorgen dat óók mensen mee kunnen doen voor wie deze vormen van betrokkenheid minder vanzelfsprekend zijn.

30

GroenLinks hoopt dat we daar tijdens de ontmoetingsdag en raadsconferentie op 4 september met elkaar en met initiatiefnemers uit de stad een goed gesprek over voeren.

35 Meer democratie geldt ook voor de bezuinigingsoperatie. Ik ga zo nog inhoudelijk in op de
bezuinigingen, maar juist bij ingrijpende veranderingen als in het sociaal domein of in de
cultuursector, wil je de mensen om wie het gaat er toch maximaal bij betrekken? Dat zijn dus de
cliënten die de zorg krijgen en de hulpverleners die de zorg geven. En waarom niet met
vertegenwoordigers van heel cultuurminnend Zwolle in gesprek over versterking van de cultuur-
historie? In Utrecht waren laatst 200 mensen bij elkaar voor een stadsgesprek over cultuur...
40 Een voorbeeld op een ander niveau: dat van de Regio Zwolle. Op dit niveau kan de gemeenteraad zijn
vertegenwoordigende waarde goed bewijzen: maar dan moeten de raden wel bij de agenda voor de
regio worden betrokken. Hoe democratisch is de regio Zwolle nou helemaal?

Meer democratie betekent voor GroenLinks tot slot ook dat Zwollenaren meer invloed krijgen op de
45 collectieve voorzieningen waar we als gemeente niet zelf uitvoering aan geven. We noemen het:
maatschappelijke medezeggenschap. Maatschappelijke instellingen als scholen, zorginstellingen en
woningcorporaties zijn heel belangrijk voor onze inwoners, ook als ze er niet werken, huren, zorg
krijgen of onderwijs volgen. GroenLinks is van mening dat de gemeenteraad als hoeder van de
democratie ook op dit vlak een taak heeft. Daarom bieden wij de raad een initiatiefvoorstel in de
50 vorm van een opinienota aan over zeggenschap van Zwollenaren over corporaties, zorg- en
onderwijsinstellingen.

II – MEER BETROKKENHEID

55 GroenLinks neemt dus de maatschappelijke betrokkenheid van mensen serieus. De een noemt het
participatie-, de ander coöperatiesamenleving – duidelijk mag zijn dat we geen “zoek het zelf maar
uit”-samenleving voorstaan. Dat laatste is een actueel risico nu er bij alle wijkdialogen en open
agenda's tegelijkertijd grote bezuinigingen worden doorgevoerd, bijv. op het groenonderhoud of in
de openbare ruimte.
60 We zien dat bijvoorbeeld bij het verminderen van het aantal afvalbakken in de openbare ruimte. Op
papier, over de wijkdialogen en ook in de perspectiefnota, staat het allemaal mooi: bewoners zien
kansen, nemen initiatieven, adopteren groenstroken. In de praktijk constateren bewoners
stomverbaasd dat er alleen nog paaltjes staan en de bakken zonder overleg zijn verdwenen. Ook op
het gebied van het groen en het onderhoud daarvan krijgen we signalen dat er nog een boel
65 ecologische winst te halen valt als inwoners daar zorgvuldiger mee omgaan.

Of het nu gaat om meer democratie of meer participatie, op allerlei terreinen kan de stad in onze ogen echt niet zonder een actief stadsbestuur. Voor GroenLinks is een actieve rol voor de gemeente zeker vanzelfsprekend om te zorgen voor een klimaat- en toekomstbestendige stad. Wij vinden dat de gemeente een coördinerende rol moet vervullen om te waarborgen dat alle kinderen worden gevormd met het oog op een groene en duurzame toekomst. Eigenlijk is het aanleggen van een waterskibaan tijdens het broedseizoen of het pletten van broedsel bij het maaien of aanplanten van maïs (om wat recente voorbeelden te noemen), een krachtig argument voor extra inspanningen op het gebied van natuuronderwijs en milieu-educatie. Voor jong en oud, maar zeker voor jong! De kinderen van nu zijn tenslotte de groenonderhouders van de toekomst. Wij vragen naar aanleiding van onze gespreksavond over dit thema samen met vier andere partijen om extra inspanningen van het college op het gebied van natuuronderwijs en milieu-educatie. Verder zullen we samen met andere fracties, het burgerinitiatief en debat over gentech een vervolg geven.

III – MEER SOLIDARITEIT

In het verlengde van betrokkenheid ligt in de visie van GroenLinks: solidariteit. We durven juist vanwege de hoge betrokkenheid in het volste vertrouwen een beroep te doen op Zwollenaren die het financieel beter hebben, om de zorg en ondersteuning van mensen die dat nodig hebben overeind te houden of te verbeteren.

En dan gaat het om méér dan alleen om bezuinigingen te voorkomen. GroenLinks wil het veelgeroemde principe van 'loslaten in vertrouwen' ook toepassen op mensen in de bijstand. Net als in een aantal andere gemeenten willen we graag eens kijken wat de effecten zijn van een positieve benadering van mensen in plaats van de doorgeslagen drang- en dwangcultuur. Geen wantrouwen, maar versterken van het zelfvertrouwen. Geen rem op participatie, maar een basis om meer mee te kunnen doen. Dat is goed voor mensen, juist in een benarde situatie. Respectvolle bejegening is niet voor niets punt 1 uit het manifest van de Sociale Alliantie. Laat mensen die al lang van het barre minimum moeten rondkomen hun uitkering inderdaad eens aanvullen. Of dit op den duur uitmondt in een echt basisinkomen – de tijd zal het leren! Voor de korte termijn is het vooral van belang dat de bijstand weer wordt wat het moet zijn: geen tegen-stand maar bij-stand.

En wat zullen we niet besparen op de hele bureaucratische rompslomp van controle en boetes en bezwaren? Misschien houden we dan wel genoeg over om de grens voor armoederegelingen die nu op 110% ligt te verhogen. We weten nu wat het ongeveer kost. Het is een kwestie van politieke wil en solidariteit om er geld voor vrij te spelen. GroenLinks acht er de Zwollenaar solidair genoeg voor.

Vanuit ons perspectief van betrokkenheid en solidariteit beoordeelt GroenLinks ook de voorstellen voor de bezuinigingen. Dat oordeel valt voorlopig negatief uit. Wij hebben namelijk grote moeite met het zwaartepunt van de bezuinigingen: 7 van de 11 miljoen drukken op het sociaal domein. En was maar duidelijk wat er precies gaat gebeuren, maar de perspectiefnota is nog vager dan de

105 *Verslechterbrief*, eufemistisch de *Veranderbrief* genoemd. In het debat daarover leek de wethouder erop aan te sturen dat de bezuinigingen vooral de bureaucratie en de overhead te lijf moeten gaan. Daarvan geen woord zwart op wit. Dat snappen we wel, want het is volkomen ongeloofwaardig dat je op die manier zo veel geld kunt besparen. Er is al jarenlang bezuinigd op het management en overhead bij instellingen. En de gemeente is misschien wel de grootste oorzaak van de bureaucratie
110 bij instellingen!

Wij kunnen er ook niet mee leven dat de buffer die we achter de handen willen houden voor "ongewenste maatschappelijke effecten" volgend jaar verdampt: er staat nota bene dat het geld wordt gebruikt 'om het transformatieproces zorgvuldig te laten verlopen'. Dus geld voor de zorg gaat naar het proces; in plaats van handen aan het bed meer handen aan het bureau!

115 Als de veranderingen in het sociaal domein leiden tot minder organisatie- en managementkosten, dan moeten we het natuurlijk niet laten dáár op te besparen. Daar dienen we ook een motie over in. Maar GroenLinks waakt ervoor na alle bezuinigingen het sociale weefsel van de stad nog verder aan te tasten. *Mutatis mutandis* geldt dat overigens ook voor de cultuursector.

GroenLinks wil de maatschappelijke effecten van met name déze bezuinigingen en van de manier
120 waarop ze worden doorgevoerd niet voor onze rekening nemen. Wij staan een andere aanpak voor (die tot nu toe geen weerklank heeft gevonden). Als er géén garantie is dat de bezuinigingen in het sociaal domein niet ten koste gaan van de zorg zelf en de mensen die de zorg verlenen en nodig hebben, dan zal GroenLinks tegen de meerjarenbegroting stemmen.